

TYT

COĞRAFYA

SORU BANKASI

Kullanım Kılavuzu için
Karekodu Okut

Lo

- YAYINEVİNE AİT KİTAPLAR
- ÖRNEK PDF'LER
- AKILLI TAHTA UYGULAMALARI
(PARDUS İLE UYUMLUDUR.)
- VIDEO SORU ÇÖZÜMLERİ
- MOBİL UYGULAMALAR
- LİSE DESTEK ÖĞRENCİ UYGULAMASI

Her testin başında bulunan
karekodları okutarak video
çözümlere ulaşabilirsiniz.

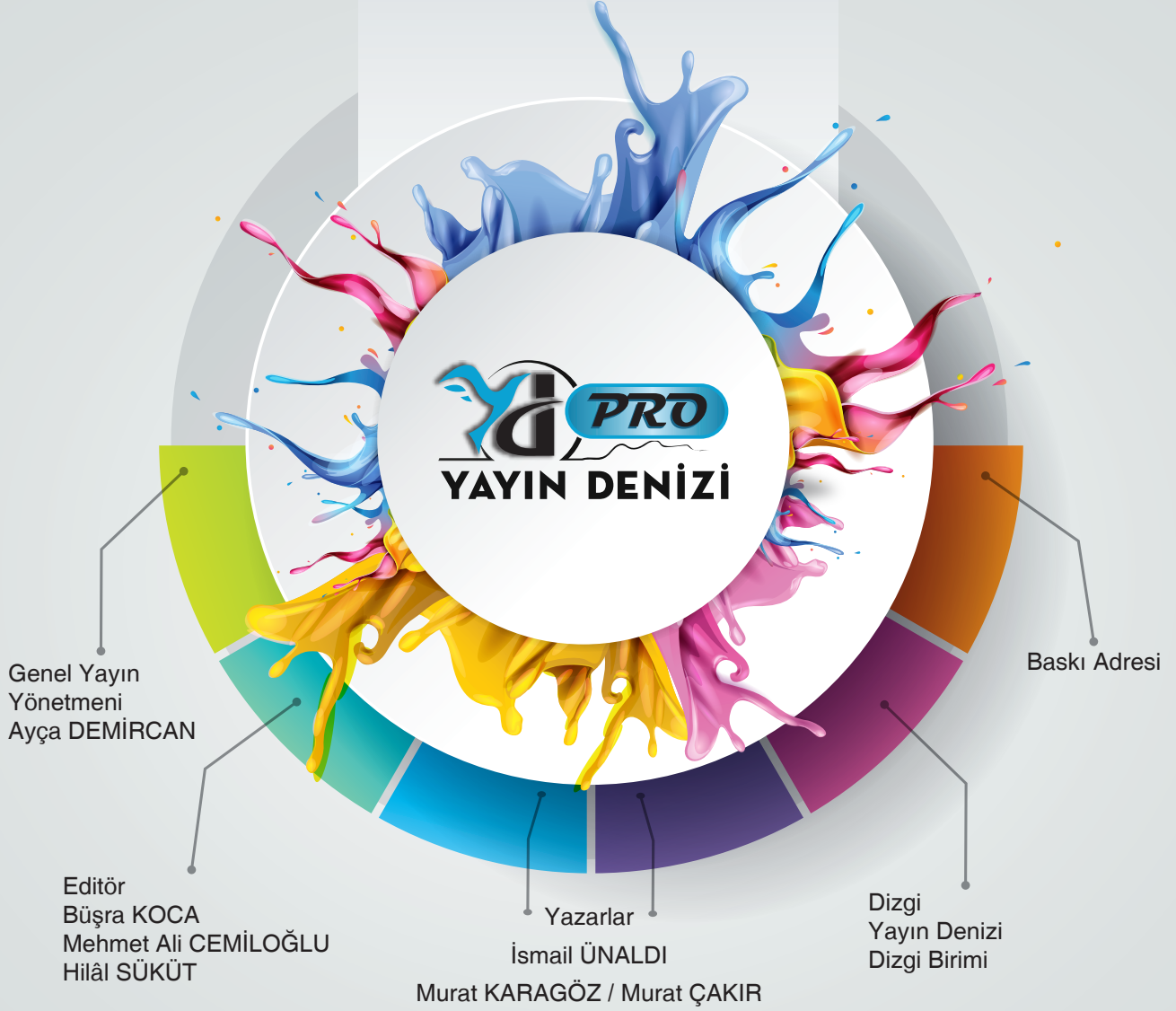
DijitalSet
DİJİTAL EĞİTİM SETİ
www.dijitalset.com

- **Sanal Sınıf Entegrasyonu**
ZOOM ile kurumların ders işlemlerini sağlar.
Ders tekrarlarını izleme imkânı verir.
- **Soru Havuzu**
- **Mobil Öğretmen ve Öğrenci Uygulamaları**
Ödevlendirme sistemi
İçeriklere erişim
Raporlama
- **İdari Hizmetler**
Sanal sınıf
SMS ile duyuru
Gelişim raporları
- **Erişilebilirlik**
Tarayıcı aracılığıyla erişim

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

 yayindenizipro

 yayindenizipro

 Yayın Denizi Yayınları

Mobil uygulama
Yayın Denizi Eğitim

YAYIN DENİZİ EĞİTİM

www.yayindenizi.com.tr

yayindenizi@isler.com.tr

0549 839 68 49

15-0822-01- 15000B
ISBN: 978-605-197-438-5

ÖN SÖZ

Sevgili öğrenciler ve değerli öğretmenlerimiz,

Yayın Denizi yayınları olarak uzun bir çalışmanın ürünü olan yeni bir kitapla karşınızdayız. TYT kitabımızdaki soruların tamamı yeniden hazırlanmış olup ilk defa yayımlanmaktadır. Kitaptaki sorular hazırlanırken Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında müfredatta yapmış olduğu değişiklikler esas alınmıştır.

Bu değişiklikler ezberci anlayıştan çok öğrenci merkezli bir öğretim sistemine yönelmiştir. Biz de kitabımızdaki soruları hazırlarken bu hususları dikkate aldık ve bu yönde çalışmalarda bulunduk.

TYT Coğrafya kitabımız 7 üniteden oluşmaktadır. Her üniteye yeterli sayıda konu testi ve ünite sonunda ünite tekrar soruları bulunmaktadır.

Kitabımızda bütün kazanımlarla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilmiştir. Soruların hazırlanmasında son yıllardaki ÖSYM soruları dikkate alınmış, coğrafya öğretim programıyla öğrencilere kazandırılmak istenen coğrafi beceriler (coğrafi gözlem, harita becerileri, tablo, grafik ve diyagram yorumlama) kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kitap; güncel, beceri temelli, görsel içeren kazanımları pekiştirmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Bu nedenle kitabımızın TYT'ye hazırlanan tüm öğrencilerimizin ilgisini çekeceğine inanıyoruz.

En büyük mutluluğumuz eserimizin sizlere yararlı olduğunu görmek olacaktır.

Sevgili öğrencilerimizin hedeflerine ulaşmasında kitabımızın yararlı olması temennisi ile... Başarılar dileriz.

Soru bankamızdaki tüm soruların tamamı video çözümlü olup bu çözümlere www.yayindenizi.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

Kitapla ilgili öneri, istek ve düşüncelerinizi aşağıdaki mail adreslerine iletebilirsiniz.

İsmail ÜNALDI

unaldiismail@gmail.com

Murat KARAGÖZ

muratkaragoz0619@gmail.com

Murat ÇAKIR

cakirmrt007@gmail.com

SAYFA SAYISI
240

SORU SAYISI
1000

TEST SAYISI
108

ÇALIŞMA PLANI YAPALIM

NEREDE?

ÇALIŞMA PLANI YAPARKEN BU SORULARI DİKKATE ALINIZ!

Hangi ders, hangi gün?

NE ZAMAN?

Konu öğrenme ve tekrar ne zaman?

Soru çözümü ve ödevler ne zaman?

NASIL?

Deneme sınavları ne zaman?

Aksayan çalışmalar hangi gün ve ne zaman çalışılmalı?

Ders dışı hangi etkinlikler ne zaman yapılmalı?

Tatil günü hangi gün?

Her şey ne kadar karışık görünse de;

- ✓ Gerçekleştirilebilecek bir hedefin varsa,
- ✓ Hedefe ulaşmayı amaç edindiysen,
- ✓ Soru çözerek deneyim kazanıyorsan,
- ✓ Konuları birbiri ile ilişkilendirebiliyorsan,
- ✓ Sınav uygulayarak bilgilerini sık sık kontrol ediyorsan,
- ✓ Kendine güveniyorsan

İşler iyi gidecek demektir.

İYİ NOT ALMAK, HER ŞEYİ YAZMAK DEMEK DEĞİLDİR!

İyi not almak; kendi cümlelerini kurmak, şekille veya yazıyla şifrelemek, baktığında kolayca anlayıp hatırlamak için materyal hazırlamak demektir.

Tutulan notlar; onlara geri dönmek, onları okumak, gözden geçirmek, oradaki fikirlerin üzerine düşünmekle bir anlam kazanır.

Merak;

öğrenme isteğini harekete geçirir,
odaklanmayı sağlar,
çabuk yorulmayı engeller.

EVDE ETKİN ÇALIŞMA

Evde olduğunuz zamanı çok iyi değerlendirmelisiniz. Çoğu zaman yoğun ve yorgun bir gün geçirerek eve geldiğiniz için iyi ve uygulanabilir bir programa ihtiyacınız var.

Evde yapılması gereken işler:

- Uyuma • dinlenme • beslenme • konuları tekrar etme, • soru çözme • çözemediğin sorular için araştırma yapma
- ödev yapma • fazladan sınav uygulama • önceden öngörülemeyen durumlar

gibi pek çok başlık altında toplanabilir.

Dersler gün boyu peşinizi bırakmadı. Okul bitti ama evde derse devam çünkü hedefleriniz ve hayalleriniz var. Bunu asla unutmamalısınız.

- ✓ Eve gelince önce dinlenmelisiniz.
- ✓ Kendinize bir ders çalışma saati belirlemeli ve sürekli bunu düşünmelisiniz. Çünkü zihin neyi tekrar ederse kendini o yönde yönlendirir.
- ✓ Konu öğrenme, tekrar etme, soru çözme saatlerini birbiri arkasına yerleştirmelisiniz.
- ✓ Ders çalışırken mutlaka ara vermelisiniz. Ara vermek odaklanma gücünüzü artıracaktır.
- ✓ Her gün konu tekrarlarına zaman ayırmalısınız. Yeni bilgiyi günlük tekrar etmelisiniz. Tekrar etmek başarının anahtarıdır. Bilginin pekiştirilmesini ve uzun süreli hafızaya atılmasını sağlar. Tekrarlarınızı zihinden yapmayı öğrenmelisiniz. Bu size zaman kazandırmanın yanında kalıcı olarak öğrenmenize de katkı sağlayacaktır.
- ✓ Bilginin kalıcı olmasını sağlamak için ilişkilendirerek öğrenmeye çalışmalısınız. Ezberden kaçınmalısınız. Öğrenilen bilginin tam olarak kullanılması için beyin tarafından analizinin yapılması gerekir. Ezberci sistem bunu engeller.
- ✓ Not alma hızınızı kendinize göre belirlemelisiniz. Yavaş not alma beynin konsantre olmasını zorlaştırır, yazma hızı ile beynin çalışma hızı arasında boşluk meydana gelir. Zihin başka alanlara kayar ve konsantrasyon sorunu yaşarsınız.
- ✓ Her şeyden arındırılmış ortam, çalışma için iyi bir ortam değildir.
- ✓ Dikkatinizi belli alanlara değil, genele yaymalısınız. Dikkatinizi uyanık tutmayı unutmamalısınız.
- ✓ Sosyal hayattaki olumsuz etkenlere dikkat etmeli, mümkün olduğunca bunları ortadan kaldırmalısınız.
- ✓ Yaptığınız programa beyninizi ikna etmelisiniz.

Bilgi

+

Deneyim

+

Duygu ve Davranış

=

ÖĞRENME

Öğrenmeyi Kolaylaştıralım

BÖYLE MİSİN?

- Düzenli ortam
- Resimli dergi ve kitaplar
- Masa başında, bireysel çalışma
- Şema, grafik, harita kullanma
- Renkli kalem kullanma
- Gözlemleyerek kavrama
- Çizimleri takip etme
- Duyduğunu hatırlama

GÖRSEL

- Yazarken renkleri kullan.
- Okurken önemli yerlerin altını çiz.
- Ders dinlerken küçük kartlara not al.
- Karmaşık konuları çizime dönüştür.
- Konuyu planla ve organize et.
- Resimlerle çalış, konuları kolay kavra.
- Soru çözerken verilenleri şemala.

- Özenli, hoş, rahat konuşabilme
- Dinleyerek ve konuşarak öğrenme
- Müzik ve ses kayıtlarını dinlemeyi sevmek
- Ritmik, orta hızda, tane tane konuşma
- Grup çalışmalarından zevk alma.
- Sözel ifadeleri takip etme

İŞİTSEL

- Çalışma arkadaşı bul veya grupla çalış.
- Yüksek sesle tekrar et.
- Yeni öğrendiğin bilgileri ritmik tarzda tekrarla.
(Komik, saçma ve çığınca olması öğrenmeyi kolaylaştırır.)
- Öğrendiklerini kendine anlat
- Öğrendiklerini kendi kelimelerle ifade et.

- Az ve öz konuşma
- Sürekli hareket etme isteği
- Öğeleri kullanmayı ve deney yapmayı sevmek
- Yaşadığını, gördüğünü ve dokunduğunu hatırlama
- Rahat ve sakin konuşma
- Rahatına düşkün olma.

DOKUNSAK

- Ön sıralara otur, kısa notlar al.
- Konu tekrarlarında hareket hâlinde ol.
- Yüksek sesle oku.
- Çalışırken şema, tablo, harita yap.
- Kendi istediğin yerde ve formda çalış.
- Dersi hareketli birinden dinle.

SOL BEYİN

Vücudun sağ tarafındaki organlarını yönetir.

Analitik düşünme becerisine sahiptir.

Akademik ve bilimsel konularda başarılıdır.

Matematiksel verilerle ilgilenir.

Dili iyi kullanır.

Kelime, sayı ve sembollerle ilgilenir.

Mantıksaldır.

Sebepler-sonuç ilişkisini iyi kurar, sonuçlarla ilgilenir.

SAĞ BEYİN

Vücudun sol tarafındaki organları yönetir.

Görsel ve işitsel konularla ilgilenir.

Görme ve duyma yoluyla öğrenir.

Gerçek üstü hayaller kurar.

Mecaz anlamlarla ilgilenir.

Üretkendir.

Sanatsal faaliyetlere çok yatkındır.

Yapamam sendromu
Eleştirme
Yeniliğe karşı olma
Analiz etme
Algılama ve üretme
Sıralı işlem yapma
Alışkanlıklarla değerlendirme

Ses tonu ve duygular
Matematiğin merkezi
Gerçek sorun çözücü
Yenilikçi
Bütünsel kavrama
Değer yargısı eksik

BEYNİNİZİ YERİNDEN ÇIKARIN VE ONA SALDIRIN KENDİNİ KORUYACAKTIR.

Mark Twain

İçindekiler

YD PRO
YAYIN DENİZİ

ÖN SÖZ REHBERLİK

1. ÜNİTE

MATEMATİK COĞRAFYA

Doğa, İnsan ve Coğrafya.....	9
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri.....	13
Coğrafi Konum.....	19
Harita Bilgisi.....	29
Ünite Tekrar Testi.....	39

2. ÜNİTE

İKLİM BİLGİSİ

Atmosfer ve İklim.....	43
İklim Elemanları - Sıcaklık.....	47
İklim Elemanları - Basınç ve Rüzgârlar.....	55
İklim Elemanları - Nem ve Yağışlar.....	65
İklim Tipleri.....	73
Türkiye'nin İklim Elemanları.....	79
Türkiye'de İklim Tipleri.....	83
Ünite Tekrar Testi.....	87

3. ÜNİTE

YERİN ŞEKİLLENMESİ

Dünya'nın Tektonik Oluşumu.....	91
İç Kuvvetler.....	95
Kayaçlar ve Özellikleri.....	99
Türkiye'de İç Kuvvetler.....	103
Dış Kuvvetler - Akarsular.....	105
Dış Kuvvetler - Buzullar.....	109
Dış Kuvvetler - Rüzgârlar.....	111
Dış Kuvvetler - Yer Altı Suları ve Karstik Şekiller.....	113
Dış Kuvvetler - Kıyı Şekilleri.....	115
Türkiye'de Dış Kuvvetler.....	117
Türkiye'nin Yer Şekilleri.....	120
Ünite Tekrar Testi.....	129

4. ÜNİTE

SU, TOPRAK VE BİTKİ VARLIĞI

Dünya'da Su Varlığı.....	135
Türkiye'de Su Varlığı.....	139
Dünya'da Toprak Varlığı.....	141
Türkiye'de Toprak Varlığı.....	145
Dünya'da Bitki Varlığı.....	149
Türkiye'de Bitki Varlığı.....	153
Ünite Tekrar Testi.....	157

5. ÜNİTE

NÜFUS VE YERLEŞME

Dünya'da Yerleşmeler.....	161
Türkiye'de Yerleşmeler.....	165
Nüfusun Özellikleri ve Önemi.....	169
Dünya'da Nüfusun Tarihsel Değişimi ve Alansal Dağılışı.....	173
Nüfus Piramitleri.....	177
Türkiye'de Nüfusun Değişimi.....	181
Türkiye'de Nüfusun Dağılışı.....	185
Türkiye'de Nüfusun Yapısal Özellikleri.....	187
Dünya'da Göçler.....	189
Türkiye'de Göçler.....	193
Ekonomik Faaliyetler ve Gelişmişlik.....	197
Ünite Tekrar Testi.....	201

6. ÜNİTE

BÖLGELER VE ÜLKELER

Bölgeler ve Çeşitleri.....	207
Dünya'da Ulaşım.....	213
Ünite Tekrar Testi.....	219

7. ÜNİTE

DOĞA VE DEĞİŞİM

Doğayı Kullanma Biçimleri.....	223
Doğal Afetlerin Genel Özellikleri ve Korunma Yolları ...	227
Afetlerin Dünya'daki Dağılışı.....	237
Türkiye'de Doğal Afetler.....	235
Ünite Tekrar Testi.....	239

ÜNİTE

1

TEST BAŞLIKLARI

- Doğa, İnsan ve Coğrafya
- Dünya'nın Şekli ve Hareketleri
- Coğrafi Konum
- Harita Bilgisi
- Ünite Tekrar Testi

ÖSYM KONU ANALİZİ

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3	3	2	1	3	2	3	2	2	-	1	2

Matematik Coğrafya

DİKKAT

- ! Doğa ve insan etkileşiminin karşılıklı olarak değerlendirilmesi oldukça önemlidir.
- ! Coğrafyanın alt dalları (jeomorfoloji, klimatoloji vs.) ile coğrafyaya yardımcı bilimler (jeoloji, meteoroloji) karıştırılmamalıdır.
- ! Coğrafyanın dağılış ilkesi iyi kavranmalı. Nedensellik ve bağlantı ilkeleri arasındaki farka dikkat edilmelidir.
- ! Dağılış ilkesi ile ilgili sorularda konum belirtilmelidir.
- ! "Dünya'nın Şekli ve Hareketleri" bölümlere ayrılarak çalışılmalıdır.
- ! Dünya'nın geoit şekli ile küresel şekli arasındaki farklar kavranmalıdır.
- ! Yörüngenin elips olması ve sonuçları çok önemlidir.
- ! Günlük hareket ile eksen hareketi aynı olaydır.
- ! Eksen eğikliği ve yıllık hareketin sonuçları ortak bir durum olarak kavranmalıdır.
- ! 21 Mart, 21 Haziran, 23 Eylül ve 21 Aralık gibi özel tarihlerle ilgili sorularda aklınıza Türkiye gelsin. Örneğin 21 Mart Türkiye'de ilkbahar başlangıcıdır. Türkiye'deki durumun aynısı KYK'da, tam tersi de GYK'da yaşanır.
- ! Mutlaka küre ile çalışılmalıdır.
- ! Öncelikle paralel ve meridyenlerin özellikleri kavranmalıdır. Daha sonra coğrafi konum özellikleri ve Türkiye'nin konumu öğrenilmelidir.
- ! Ölçeklerin çeşitleri iyi öğrenilmeli. Ölçeklerine göre haritalar (karşılaştırılmalı olarak) öğrenilmelidir.
- ! Yeryüzü şekillerinin haritaya aktarılma metotları özellikle izohipsler tam kavranmalıdır.
- ! Yeryüzü şekillerinin izohips yöntemiyle gösterilmesi konusunda çalışırken yer şekillerinin gerçek görüntülerine kalıcı olması için internetten bakılmalıdır.
- ! CBS, uzaktan algılama gibi teknolojilerin önemi kavranmalıdır.
- ! Konuyla ilgili geçmiş dönemlerde değişik sınavlarda çıkan sorular mutlaka çözülmelidir.

1. Aşağıda insan-doğa etkileşimini yansıtan bir görsel verilmiştir.

Görseldeki etkileşimin insanın;

- I. doğaya bağımlı olması,
- II. doğaya adapte olması,
- III. doğayı değiştirmesi

durumlarından hangilerini daha çok yansıttığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

2. Fiziki coğrafya; doğal çevreyi oluşturan atmosfer, hidrosfer, litosfer, bitki ve hayvanlar gibi elemanların özelliklerini, oluşumunu ve dağılımlarını inceler. Biyocoğrafya, klimatoloji, hidroğrafya, jeomorfoloji ve kartografya gibi fiziki coğrafyayı oluşturan alt dallar vardır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde coğrafyanın alt dalı ve incelediği konu örneği yanlış verilmiştir?

- A) Hidroğrafya → Konveksiyonel yağışlar
B) Kartografya → Dünya fiziki haritası
C) Jeomorfoloji → Kıvrımlı dağlar
D) Klimatoloji → Ekvatorial iklim
E) Biyocoğrafya → Kızılcım ormanları

3. Coğrafya dersinde Rasim Bey, "Coğrafyanın konularını ve bölümlenmesini açıklar." kazanımını anlatırken öğrencilerine "Neden coğrafya öğrenmeliyiz?" sorusunu sormuş ve bazı öğrenciler de aşağıdaki cevapları vermişlerdir.

Cemil: Doğal ve beşerî süreçlerin kendi içindeki işleyişleri ile birbirlerini nasıl etkilediklerini ve bu işleyişin zaman içerisindeki değişimini anlayabilmek için.

Alpaslan: Coğrafi olaylar için "nerede, nasıl ve niçin" gibi sorular sorarak yaşanılan yer, bölge ve ülkenin ve tüm dünyaya ilişkin zihin haritasını oluşturmak için.

Oğün: Doğal sistemlerin oluşum ve gelişim süreçlerini anlayabilmek için.

Rıdvan: Fiziksel çevre ile toplum arasındaki ilişkileri ilgilendiren konularda doğru kararlar verebilme yeteneğine sahip olabilmek için.

Oğuz: Toplumun mekânsal organizasyonundan hareketle dünyadaki toplumların dil, din, kültür gibi özelliklerini kavramak ve toplumların birbirleriyle olan sorunlarını çözebilmek için.

Buna göre hangi öğrencinin verdiği cevap, "Neden coğrafya öğrenmeliyiz?" sorusunun cevabı değildir?

- A) Oğuz   B) Cemil   C) Rıdvan
D) Alpaslan   E) Oğün

4. Coğrafya sözcüğünü tarihte ilk kez MÖ III. yüzyıl başlarında kullandı. *Geographika* (Dünya'nın Tasviri) adlı eseri vardır. Dünya'yı evrenin merkezindeki bir küre olarak düşünüyordu. Zamanının şartlarına rağmen çok basit ama etkileyici bir yöntemle Dünya'nın çevresini gerçek değerine çok yakın bir şekilde hesaplamayı başardı.

Bu parçada söz edilen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batlamyus   B) Eratostenes
C) Thales   D) Anaksimandros
E) Hekataios

5. Doğal çevreyi oluşturan dört doğal ortam birbirinden bağımsız değildir. Bu ortamlar birbirleriyle sürekli etkileşim hâlinindedir.

Aşağıdaki dört doğal ortam arasındaki etkileşimle ilgili cümlelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hidrosferde Güneş ışınlarının etkisiyle ısınıp buharlaşan sular atmosfere yükselir.
 B) Atmosferde belli bir yüksekliğe ulaşan su buharı yoğunlaşarak kırağı ve kırç oluşturur.
 C) Litosfere düşen suların bir kısmı yer altına sızarak yer altı sularını oluştururken bir kısmı da yüzey akışıyla deniz ve okyanuslara tekrar döner, hidrosfere karışır.
 D) Ayrıca yağışlarla yeryüzüne inen sular, biyosferdeki canlılar tarafından kullanılır.
 E) Bu nedenle doğal dengenin korunması için doğal ortamların korunması son derece önemlidir.

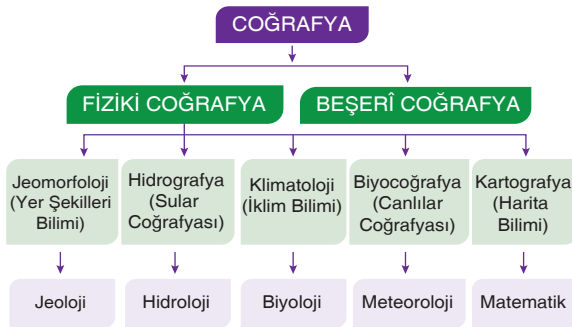
7. Tarımda sulama, yağışın az olduğu kurak ve yarı kurak bölgelerde oldukça önemlidir.

Sulama, insan-doğa etkileşimi açısından değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisini en iyi yansıtır?

- A) İnsanın doğaya olan bağımlılığını
 B) İnsanın doğaya adapte olmasını
 C) İnsanın doğaya müdahalesini
 D) İnsanın doğaya zarar vermesini
 E) İnsanın doğayı korumasını

6. Aşağıda coğrafya biliminin bölümlerinin gösterildiği bir şema verilmiştir. Bu şemada coğrafyanın alt dallarından ikisinin yararlandığı bilim dalında yanlışlık yapılmıştır.

Buna göre bu şemada alt dallardan hangileri yer değiştirirse bilgi yanlışlığı giderilmiş olur?

- A) Jeoloji ve Hidroloji
 B) Hidroloji ve Biyoloji
 C) Biyoloji ve Meteoroloji
 D) Meteoroloji ve Matematik
 E) Hidroloji ve Meteoroloji

8. Orta Çağ Avrupasında diğer bilimlerde de olduğu gibi coğrafya, kilisenin baskısı ile uzun bir duraklama dönemine girmiştir. Bu dönemde coğrafya bilim mirasına katkı sunmayı, İslam coğrafyacıları üstlenmiştir.

Bu dönemde coğrafyanın İslam dünyasında daha fazla gelişmesinde;

- I. Kiblenin, dinî günlerin ve namaz vakitlerinin doğru tespit edilebilmesi için uzun yıllar Güneş ve Ay'ın değişen durumlarının gözlemlenmesine ihtiyaç duyulması,
 II. Hac ve umre amacıyla Mekke ve Medine'ye yapılacak ziyaretlerde kullanılacak yol güzergâhlarıyla ilgili bilgi sahibi olma isteğinin olması,
 III. İpek ve baharat yollarının geçtiği güzergâhların ele geçirilmesi ve bölgedeki yer altı kaynaklarının kontrol edilmek istenmesi

faktörlerinden hangilerinin etkisi olmamıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
 D) I ve II   E) II ve III

1. Coğrafya, insanın yaşadığı ortamı araştıran, o ortamla insan arasındaki etkileşimi inceleyen bilim dalıdır. İnsan-doğa etkileşiminde sürdürülebilir bir gelecek için çalışan, mekânı etkin ve doğru kullanan, tasarruf bilinci gelişmiş, gerektiğinde sorumluluk alan, coğrafi bilince, millî ve evrensel değerlere sahip bireylerin yetişmesi için coğrafya eğitimi son derece önemlidir.

Buna göre iyi bir coğrafya eğitimi alan bireyde aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Yaşadığı alandan başlayarak ülkesi ve dünya ile ilgili coğrafi bilinç kazanması
 B) Coğrafi bilinç sayesinde doğa ile insan arasındaki karşılıklı ilişkiyi daha iyi kavrayarak mekânı (yerel, ulusal, küresel ölçekte) doğru ve etkin kullanmayı öğrenmesi
 C) Sürdürülebilir bir geleceği düşünerek doğal çevrenin beşerî sistemlerle uyumlu bir şekilde korunmasında sorumluluk alması
 D) Doğal ve beşerî kaynakların ülkenin kalkınması yönünde daha fazla kullanılması gerektiği konusunda bilincin gelişmesi
 E) Kazandığı coğrafi becerileri, insan-doğa ilişkisi çerçevesinde kullanarak doğayı koruyucu önlemler alması

2. Aşağıda coğrafya biliminin gelişimine katkıda bulunan bazı bilim insanları ve bu bilim insanlarının yazdığı eserler eşleştirilmiştir.

	Bilim insanı	Eser
I.	İbn Haldun	<i>Mukaddime</i>
II.	Seydi Ali Reis	<i>Miratü'l-Memalik</i>
III.	Bernhard Varenius	<i>Geographica Hyphegesis</i>
IV.	Von Humboldt	<i>Cosmos</i>
V.	Kâtip Çelebi	<i>Cihannüma</i>

Bu tablodaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Aşağıdaki tabloda ilk çağda yaşamış olan bilim insanları ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Zeki bu tablodaki bilim insanları ile ilgili açıklamalarla karşısındaki bilim insanlarını eşleştirmiştir.

I.	Dünya'nın yapısı ve şekli ile ilgili fikirler öne sürmüştür.	Tales
II.	Gezdiği yerlerin tarihini ve coğrafyasını incelemiştir.	Batlamyus
III.	Ay tutulması sırasında Ay'ın üzerine düşen gölgesinden yola çıkarak Dünya'nın şeklinin yuvarlak olduğunu ileri sürmüştür.	Aristo
IV.	Coğrafya (Geographa) adıyla ilk eseri yazmıştır.	Strabon
V.	Astronomi anlamına gelen <i>Almagest</i> ile coğrafya kılavuzu anlamına gelen <i>Geographica Hyphegesis</i> (Ciografia Hayfecisiz) adlı eserleri yazmıştır.	Herodot

Zeki'nin yaptığı bu eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
 D) II ve V   E) III ve V

4. İnsan-doğa etkileşiminin üç boyutu vardır: İnsanlar öncelikle doğadan etkilenir. Zamanla yaşadıkları doğal ortamın şartlarına uyum sağlar. Daha sonra da doğayı etkilemeye başlar.

Aşağıdakilerden hangisi insanların doğal yaşamın şartlarına uyum sağlamasına örnek gösterilebilir?

- A) Sibiryaya, İskandinav Yarımadası ve Kanada gibi kutuplara yakın yerlerde yaşayan insanların yılın önemli bir kısmında kalın kürk giymesi
 B) Dağlık ve engebeli yer şekillerine sahip olan İsviçre'de kara ve demir yollarının yapımında çok sayıda tünellerin, köprülerin ve viyadüklerin yapılması
 C) Hollanda'da tarım yapılan toprakların önemli bir kısmının deniz doldurularak elde edilmesi
 D) Güneydoğu Asya'da eğimin fazla olduğu alanlarda taraçalama yapılarak pirinç tarımı yapılması
 E) Akdeniz ile Kızıldeniz arasında Süveyş Kanalı'nın açılması ile Akdeniz limanlarının tekrar önemini kazanması

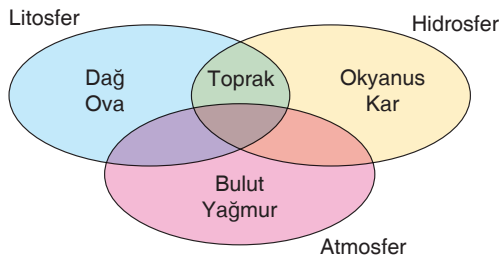
5. Aşağıda bazı görseller verilmiştir.

Bu görsellerdeki unsurlar ile bu unsurları inceleyen aşağıdaki coğrafya alt dalları eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Klimatoloji
- B) Enerji coğrafyası
- C) Tarım coğrafyası
- D) Hidrografya
- E) Kartografya

6. Aşağıda doğal sistem unsurlarının etkileşiminin gösterildiği bir şema verilmiştir.

Bu şemadaki doğal sistem unsurlarından hangilerinin yerleri yanlış gösterilmiştir?

- A) Dağ ve okyanus
- B) Toprak ve bulut
- C) Okyanus ve yağmur
- D) Bulut ve ova
- E) Toprak ve kar

7. Coğrafyanın konusu olan her olay kendinden önce meydana gelen coğrafi olayın sonucu olmakla birlikte kendinden sonra ortaya çıkacak coğrafi olayın da nedenidir. Yani coğrafi olaylar incelenirken aralarındaki bağlantı göz önünde bulundurulmalıdır.

Buna göre görseldeki bitki örtüsünün ekvator dan kutuplara doğru kuşaklar oluşturması ile aşağıdaki olaylardan hangisi arasında bağlantı kurulabilir?

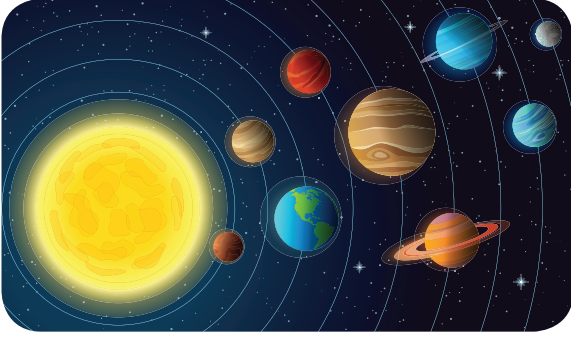
- A) Sıcaklığın azalması
- B) Yağışın azalması
- C) Yükseltinin azalması
- D) Yer çekiminin azalması
- E) Yer şekillerinin çeşitlenmesi

8. Aşağıdaki insan doğa etkileşimi ile ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sular, yerleşmeye hem olumlu hem olumsuz etki eder.
- B) Eski dönemlerde avcılık ve toplayıcılıkla geçimini sağlayan insanların doğaya etkisi bu güne göre daha azdı.
- C) Tarım, doğal çevreyi en az değiştiren faaliyettir.
- D) Hava alanı, liman, kara yolu ve demir yolu yapımı sırasında çevre önemli ölçüde değişir.
- E) Yerleşim birimleri büyüdükçe çevreye olan etkileri de artmaktadır.

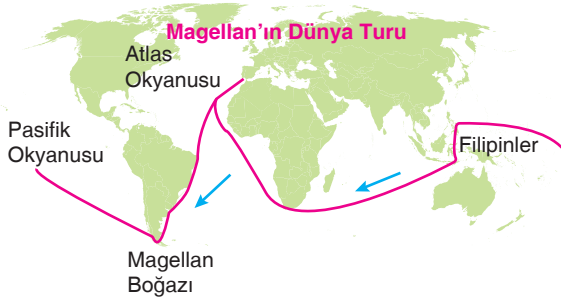
1. Aşağıda güneş sistemi ile ilgili bir görsel verilmiştir.

Görselden hareketle Güneş sistemindeki gezegenlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dünya'ya en yakın olan gezegen Merkür'dür.
B) Güneş'e yakınlık olarak 3. sırada yer alan gök cismi Dünya'dır ve canlı hayatının olduğu tek gezegendir.
C) En büyük gezegen Jüpiter, kuşaklı olan gezegen ise Satürn'dür.
D) İlk dört sırada yer alan gezegenlere iç gezegenler, diğerlerine de dış gezegenler denir.
E) Güneş'e yakınlık olarak 4. sırada yer alan gezegen Mars'tır.

2. Aşağıdaki haritada 1519 yılında Magellan ve yardımcısı Elcano'nun deniz yolculuğu gösterilmiştir.

Bu yolculuk ile aşağıdakilerden hangisinin kanıtlandığı söylenebilir?

- A) Sürekli batıya gidilirse Hindistan'a ulaşamayacağı
B) Dünya'nın küre biçiminde olduğu
C) Sürekli aynı yöne gidilirse kutup noktasına ulaşılacağı
D) Akıntılarının gemilerin hareketini hızlandırdığı
E) Yeni bir kıtanın var olduğu

3. Gezegenler yapısal özelliklerine göre iç (karasal) gezegenler ve dış (gazsal) gezegenler olmak üzere iki gruba ayrılır. Güneş'e olan uzaklıklarına göre Güneş sistemindeki ilk dört gezegen olan iç gezegenler olarak adlandırılır. Bunlar yüksek yoğunlukta, metalik element bileşiminde sert ve kaya yüzeyine sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iç gezegenler arasında sayılamaz?

- A) Jüpiter
B) Merkür
C) Venüs
D) Mars
E) Dünya

4. Dünya'nın içinde bulunduğu Güneş Sistemi de Samanyolu galaksisi içinde yer alır. Güneş Sistemi içerisinde sekiz gezegen, bunların uyduları, binlerce küçük gezegen, kuyruklu yıldız, meteor ve asteroit bulunur. Kendi ışık kaynağı olmayıp ışığını Güneş'ten alan cisimlere gezegen denir.

Buna göre gezegenlerin ortak özellikleri ile ilgili,

- I. Bütün gezegenler kendi etrafında batıdan doğuya doğru döner.
II. Bütün gezegenlerin eksen eğikliği vardır ve bu eksenleri etrafında döner.
III. Bütün gezegenlerde yer çekimi vardır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

5. 19. yüzyılın ikinci yarısında jeofizik ve jeodezi bilimlerinde önemli ilerlemeler olmuştur. Bu ilerlemeler sayesinde yapılan ölçüm ve hesaplamalarla Dünya'nın kendine özgü bir şekle sahip olduğu gerçeği ortaya çıkmıştır. Dünya'nın kendine özgü şekline geoit denir. Geoit; Dünya'nın kutuplardan basık, Ekvator'dan şişkin olan özgün şeklinin adıdır.

Dünya'nın şeklinin geoit olmasında etkili olan en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyaya çarpan meteorların etkisi
B) Dünyanın kendi eksenini etrafında dönüş hızının Ekvator'da fazla olması
C) Güneş ile arasındaki çekim kuvvetinin etkisi
D) Güneş ışınlarının geliş açısının değişmesi
E) Yer kabuğunu oluşturan levha hareketlerinin etkisi

6. Aşağıdaki gezegenlerin özellikleriyle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Güneş'in çevresinde dönen, kendi ışık kaynakları bulunmayan, Güneş'ten aldığı ışığı yansıtan gök cisimlerine gezegen denir.
- B) Gezegenler, yapısal özelliklerine göre iç (karasal) gezegenler ve dış (gazsal) gezegenler olmak üzere iki gruba ayrılır.
- C) Güneş'e olan uzaklıklarına göre Güneş Sistemi'ndeki ilk dört gezegen olan Merkür, Venüs, Dünya ve Mars iç gezegenler olarak adlandırılır.
- D) Dünya, karasal gezegenlerin en küçüğüdür.
- E) Mars ve asteroit kuşağının ötesinde yer alan gezegenler dış gezegenler olarak adlandırılır ve bunlar gaz hâlinde olan Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün'dür

8. Coğrafya öğretmeni Serhan Bey, "Dünya'nın şekli ve hareketlerinin etkilerini değerlendirir." kazanımını anlatırken "Gerek uydulardan gerek Ay'dan alınan fotoğraflara göre Dünya'nın şekli küreseldir." bilgisini verdikten sonra öğrencilerinden küresel şeklinin sonuçlarına örnekler vermelerini istemiş, öğrencilerden bazıları aşağıdaki örnekleri vermişlerdir.

Ali: Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe Güneş ışınlarının düşme açısı büyür.

Furkan: Dünya'nın Güneş'e dönük tarafı aydınlık iken diğer tarafı karanlıktır.

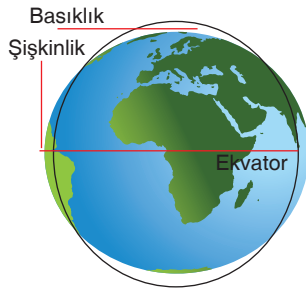
Ayça: Harita çizimlerinde hatalar meydana gelir.

Ferhat: Bir merkezde gece ve gündüz olayı meydana gelir.

Buna göre hangi öğrencilerin verdiği örneklerde bilgi yanlışı vardır?

- A) Ali ve Furkan
- B) Ayça ve Ferhat
- C) Furkan ve Ayça
- D) Furkan ve Ferhat
- E) Ali ve Ferhat

7. Aşağıda Dünya'nın geoit şekline ait bir görsel verilmiştir.

Yalnızca görseldeki bilgilerden hareketle,

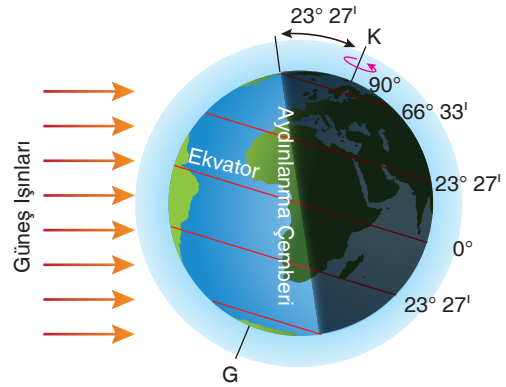
- I. Ekvatordan geçen çevre uzunluğu kutuplardan geçen çevre uzunluğundan fazladır.
- II. Ekvator'un yarıçapı kutupların yarıçapından uzundur.
- III. Dünya tam bir küre şeklindedir.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

YAYIN DENİZİ

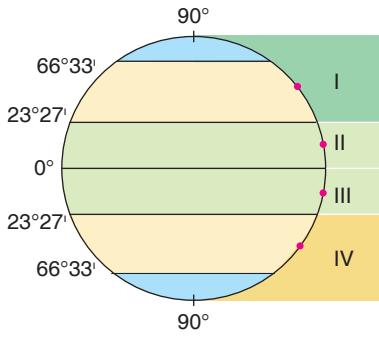
9.

Görseldeki küre üzerinde gösterilen aydınlanma çemberi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dünya'nın küresel şekli nedeniyle oluşmuştur.
- B) Eksen eğikliğinden dolayı yıl boyunca kutup noktaları ve kutup daireleri arasında yer değiştirir.
- C) 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde kutup dairelerinden geçer.
- D) Yıl boyunca Ekvator çizgisinin ortasından geçer.
- E) 21 Haziran ile 23 Eylül tarihleri arasındaki sürede kutup noktalarına teğet geçmez.

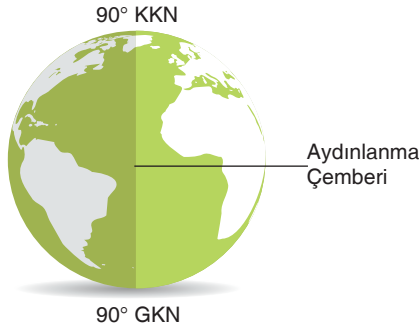
1.

Görseldeki küre üzerinde bulunan numaralı alanlardaki merkezlerde bulunan cisimlerin gölge yönleriyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) I numaralı merkezdeki cismin gölge yönü hep kuzeye doğrudur.
- B) II numaralı merkezdeki cismin gölge yönü çoğunlukla kuzeye, kısa bir süre güneye doğrudur.
- C) III numaralı merkezdeki cismin gölge yönü çoğunlukla güneye kısa bir süre kuzeye doğrudur.
- D) IV numaralı merkezdeki cismin gölge yönü hep güneye doğrudur.
- E) II ve III numaralı merkezlerdeki cisimlerin gölgesi 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde aynı yöne doğrudur.

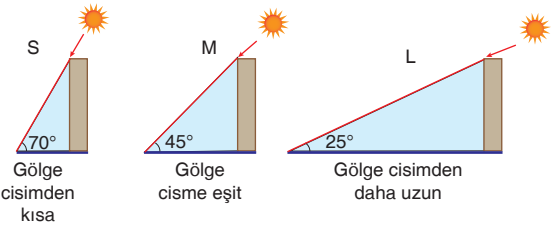
2.

Bu görselde verilen aydınlanma çemberinin oluşum sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın geoit şekli
- B) Dünya'nın eksen eğikliği
- C) Yörünge'nin elips şeklinde olması
- D) Dünya'nın şeklinin küresel olması
- E) Dünya'nın yıllık hareketi

3. Aşağıda bazı merkezlerdeki 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerindeki Güneş ışınlarının gelme açıları ve gölge uzunlukları verilmiştir.

Coğrafya öğretmeni Emre Bey, coğrafya dersinde yukarıdaki görselleri öğrencilere gösterdikten sonra onlardan verilen merkezlerin buldukları enlemlerle ilgili yorumlar yapmalarını istemiş, öğrenciler de aşağıdaki yorumları yapmışlardır.

Selin: S merkezi 20° kuzey ya da güney enleminindedir.

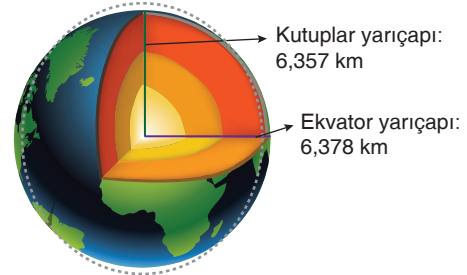
Mert: M merkezi 45° kuzey ya da güney enleminindedir.

Levent: L merkezi 65° kuzey ya da güney enleminindedir.

Buna göre öğrencilerden hangilerinin yaptığı yorumlar doğrudur?

- A) Yalnız Mert
- B) Yalnız Selin
- C) Yalnız Levent
- D) Mert ve Selin
- E) Selin, Mert ve Levent

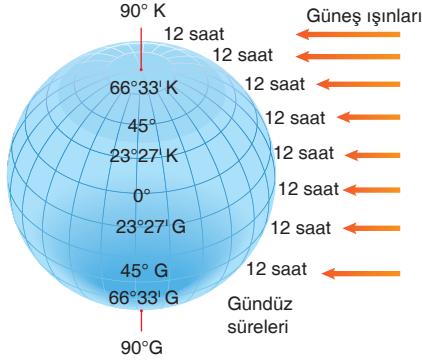
4. Aşağıdaki görselde kutuplar yarıçapının Ekvator yarıçapından kısa olduğu görülmektedir.

Bu duruma neden olan etkenin aşağıdakilerden hangisinin de gerçekleşmesine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yer çekiminin kutuplarda fazla, ekvator da az olması
- B) Çizgisel hızın kutuplara doğru azalması
- C) Sıcaklığın yerin merkezine doğru azalması
- D) Paralellerin boylarının kutuplara doğru kısalması
- E) Meridyenler arasındaki mesafenin kutuplara doğru azalması

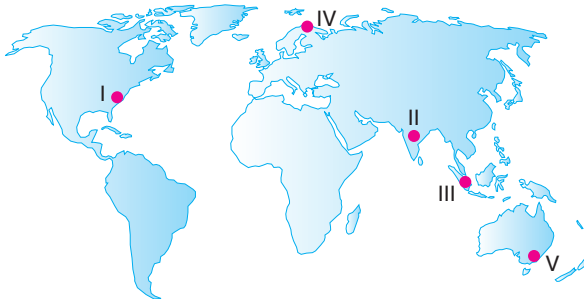
5. Aşağıda ekinoks tarihlerinde bazı enlemlere düşen Güneş ışınlarının geliş açıları ve aynı anda yaşanan gündüz süreleri gösterilmiştir.

Görseldeki bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki olaylardan hangisinin ekinoks tarihlerinde yaşandığı söylenemez?

- A) Aydınlanma çemberinin paralellerin ortasından geçmesi
 B) Güneş ışınlarının öğle vakti Ekvator'a dik açıyla düşmesi
 C) Her iki yarım kürede bahar mevsiminin başlaması
 D) Gece ve gündüz sürelerinin eşit olması
 E) Aydınlanma çemberinin kutup dairelerine teğet geçmesi

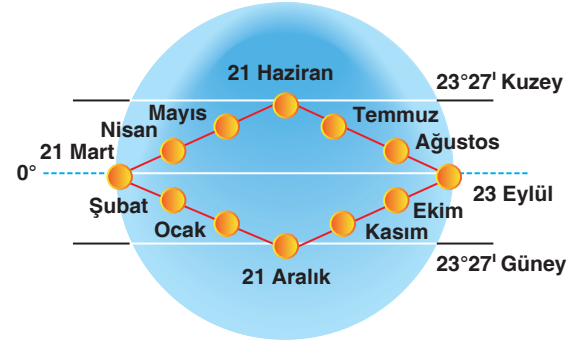
6. Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızının her enlemden farklı oluşu nedeniyle Güneş'in doğuş (tan) ve batış (grup) anları da farklıdır.

Buna göre haritadaki numaralanmış alanların hangisinde güneşin doğuş ve batış anları daha kısa süre izlenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

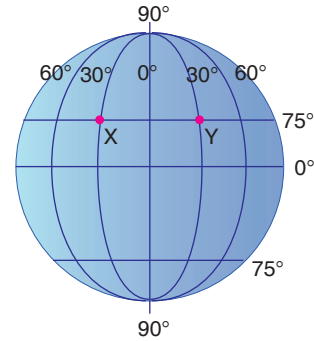
7. Aşağıdaki küre üzerinde güneş ışınlarının yıl içerisinde dik geldiği alanlar ve tarihler gösterilmiştir.

Güneş ışınlarının sadece Ekvator çizgisine değil de belli bir enlem derecesine kadar dik geldiği alanların bulunmasının en önemli sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın güneş çevresindeki yörüngesinin elips şeklinde olması
 B) Dünya ekseninin yörünge düzlemine $23^{\circ} 27'$ eğik olması
 C) Dünya'nın şeklinin geoit olması
 D) Dünya'nın eksenini etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi
 E) Dünya'nın yörüngedeki hızının her yerde aynı olmaması

8. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönerken oluşturduğu hıza "çizgisel hız" denir.

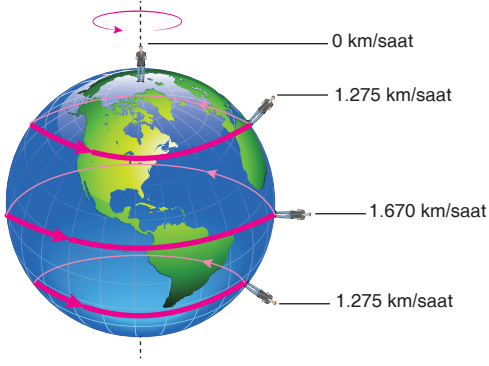
Görseldeki küre üzerinde yer alan X ve Y merkezlerinde çizgisel hızın birbirine eşit olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Boylamlarının aynı olması
 B) Başlangıç meridyenine uzaklıklarının aynı olması
 C) Enlem derecelerinin aynı olması
 D) Yarım kürelerinin aynı olması
 E) Yer çekimi kuvvetinin aynı olması

YAYIN DENİZİ

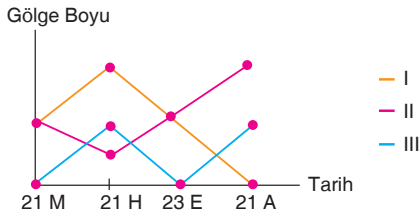
1. Aşağıdaki görselde çizgisel hızın Dünya'nın şekline göre değişimi gösterilmiştir.

Buna göre görseldeki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızı en fazla Ekvator üzerindedir.
 B) Çizgisel hızın en fazla Ekvator'da olmasının sebebi güneş ışınlarının daha büyük açıyla gelmesidir.
 C) Dünya'nın hızının her enlemde farklı oluşu nedeniyle Güneş; Ekvator'da hızlı doğar, hızlı batar.
 D) Dünya kendi eksenini etrafında atmosferle birlikte döndüğünden çizgisel hızın etkisi hissedilmez.
 E) Kutuplara doğru gidildikçe Güneş'in doğuş (tan) ve batış (gurup) anlarında geçen süre uzar.

2. Aşağıdaki grafikte bazı enlemlerde özel tarihlerde gerçekleşen gölge boyu değişimi gösterilmiştir.

Buna göre numaralanmış enlemler aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	0° Ekvator	23° 27' G	45° K
B)	23° 27' K	23° 27' G	45° G
C)	45° K	0° Ekvator	23° 27' G
D)	23° 27' G	45° K	0° Ekvator
E)	0° Ekvator	23° 27' G	23° 27' K

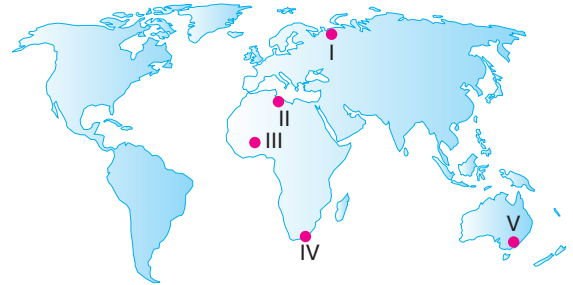
3. Aşağıdaki şemada, dünyanın ekseninin yörünge düzleminde eğik olması sonucunda gerçekleşen olaylar zincirleme şeklinde gösterilmiştir.

- Dünya eksenini yörünge düzlemine eğiktir. Bundan dolayı,
- I. Aydınlanma çemberi yıl boyunca yer değiştirir.
  - II. Gece ve gündüz süresi yıl boyunca değişir.
  - III. Dünya'nın yarısı geceyi yaşarken yarısı gündüzü yaşar.
  - IV. Bir merkezde yıl içinde farklı mevsimler oluşur.

Bu şemadaki zincirin doğru olması için olaylardan hangilerinin çıkarılması gerekir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
 D) II ve IV   E) III ve IV

4. Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızına çizgisel hız denir. Çizgisel hız enlemlere bağlı olarak değişir.

Buna göre haritada numaralanmış noktaların hangisinde çizgisel hızın en az olduğu söylenebilir?

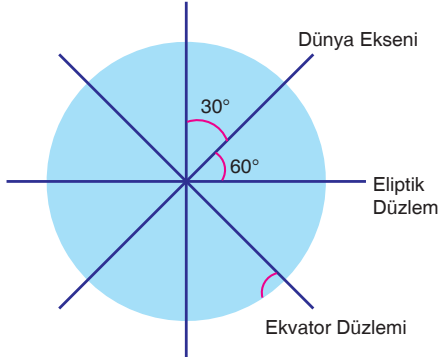
- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Kuzey kutup noktasından Kutup Yıldızı 90° lik açıyla görülür. Kutuplardan Ekvator'a doğru gidildikçe Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı küçülür.

Buna göre aşağıdaki şehirlerin hangisinde Kutup Yıldızı'nın görülmesi beklenmez?

- A) Helsinki   B) Paris   C) Samsun
 D) Kahire   E) Johannesburg

6. Dünya'nın eksen eğikliği yaklaşık $23^{\circ} 27'$ dir.

Eğer eksen eğikliği görseldeki gibi 30° olsaydı,

- Dönenceler genişlerdi.
- Orta kuşak genişler ancak sıcaklık ortalaması artardı.
- Türkiye'ye güneş ışınları yaz mevsiminde daha büyük açılarla gelirdi.

Yargılarından hangileri doğru olurdu?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Dünya'nın Güneş etrafında dönerken izlediği elips şeklindeki yola yörünge denir. Yörünge düzlemi ise yörünge düzlemi (ekliptik) denir. Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olmasının bazı sonuçları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sonuçlardan biri değildir?

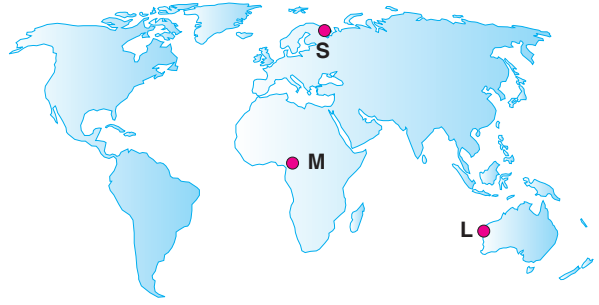
- Mevsim sürelerinin yarım kürelerde eşit olmaması
- Bir merkezde yıl içerisinde farklı mevsimlerin yaşanması
- Eylül ekinoksunun iki gün gecikmeli yaşanması
- Şubat ayının 28 gün sürmesi
- Günberi ve günöte tarihlerinin yaşanması

8. I. Aynı boylam üzerinde bulunan yerlerde Güneş'in aynı anda doğup aynı anda batması
II. Aydınlanma çemberinin Türkiye'deki paralellerin ortasından geçmesi
III. İlkbahar mevsiminin başlaması

Yukarıda verilen durumlardan hangilerinin Türkiye'de sadece 21 Mart tarihinde yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

9. Aşağıdaki haritada bazı noktalar numaralarla gösterilmiştir.

Bu noktalarla ilgili aşağıdaki bilgiler verilmiştir.

- Çizgisel hız en fazladır.
- Ekinoks tarihlerinde Güneş ışınları en küçük açıyla düşer.
- Yerel saat en ileridir.

Bu bilgilerle haritadaki noktaların doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	M	S	L
B)	M	L	S
C)	S	M	L
D)	S	L	M
E)	L	S	M

10. Aşağıdakilerden hangisi Ekvator düzlemi ile Yörünge düzlemi arasında $23^{\circ}27'$ lık açı olmasının bir sonucu değildir?

- Samsun'da yatay düzleme Güneş ışınlarının düşme açısının yıl boyunca değişmesi
- Ankara'da gece ve gündüz sürelerinin yıl içerisinde değişmesi
- Aydınlanma çemberinin mevsimlere göre yer değiştirmesi
- Gulf-stream sıcak su akıntısında halkalanmaların ve sapmaların meydana gelmesi
- Yengeç ve oğlak dönencelerinin oluşması

1. Dünya üzerindeki bir noktanın, başlangıç paraleli (Ekvator) ve başlangıç meridyenine (Greenwich) göre yerine "mutlak konum" denir.

Buna göre;

- I. Tokyo'da Güneşin Moskova'dan önce doğması,
- II. ocak ayında Sibiry'a'nın kutup bölgesinden soğuk olması,
- III. 21 Mart tarihinde Güneş ışınlarının Türkiye'ye Norveç'e kıyasla daha büyük açıyla düşmesi

durumlarından hangileri mutlak konum özellikleri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) II ve III

2. Kutup noktalarına eşit uzaklıktan geçtiği kabul edilen ve Dünya'yı iki eşit parçaya böldüğü varsayılan çembere "Ekvator" denir.

Ekvator'un özellikleri arasında;

- I. başlangıç paraleli olarak kabul edilmesi,
- II. derecesinin sıfır olması,
- III. Dünya'yı doğu ve batı yarım küre şeklinde iki eşit parçaya bölməsi

unsurlarından hangileri yoktur?

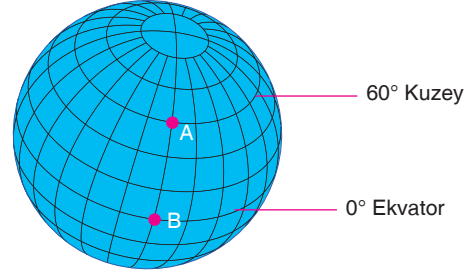
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

3. Dünya üzerinde, Ekvator'a paralel olarak 1°lik açı farkı oluşturacak şekilde çizildiği varsayılan hayali çemberlere paralel denir.

Aşağıdakilerden hangisi paralellerin özelliklerinden değildir?

- A) Ekvator'un kuzeyinde 90, güneyinde 90 olmak üzere toplam 180 adet paralel dairesi vardır.
- B) Birbirini takip eden iki paralel arasında 4 dakikalık fark vardır.
- C) Ekvator dışında her paralelin diğer yarım kürede yer alan simetrik bir eşi vardır.
- D) Bir meridyen yayı üzerinde birbirini takip eden iki paralel arası uzaklık yaklaşık 111 km'dir.
- E) Paralellerin uzunlukları Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe küçülürken dereceleri büyür.

4. İki paralel arasının 111 km olmasından yararlanılarak aynı meridyen üzerinde yer alan paraleller arasındaki kuş uçuşu uzaklık hesaplanabilir.

Buna göre yukarıdaki şekilde 60° kuzey paraleli üzerinde bulunan A merkezi ile başlangıç paraleli üzerinde yer alan B merkezi arasındaki mesafe kaç km'dir?

- A) 2220   B) 3330   C) 4440
D) 6660   E) 8880

5. Aşağıdakilerden hangisi bir merkezin Kuzey Kutup Dairesi üzerinde yer almasından dolayı bu kentte yaşanan durumlardan biridir?

- A) 21 Mart tarihinde en kısa gündüzün yaşanması
- B) Gece - gündüz süresinin değişmemesi
- C) Çizgisel hızın Ekvator'dan fazla olması
- D) Aydınlanma çemberinin sürekli buraya teğet geçmesi
- E) 21 Haziran'da gündüz süresinin 24 saat olması

6. Ekvator ile dönenceler arasındaki enlemlere "alçak enlemler", dönenceler ile kutup daireleri arasındakilere "orta enlemler", kutup daireleri ile kutup noktaları arasındakilere ise "yüksek enlemler" denmektedir.

Buna göre;

- I. Norveç,
- II. Türkiye,
- III. Güney Kore,
- IV. Brezilya

ülkelerinden hangilerinin orta enlemlerde yer aldığı söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Meridyenler; Kutup noktalarını birleştirdiği varsayılan, paralelleri dik kesen yaylara veya yarım çemberlere denir.

Meridyenlerin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Meridyenlerin boyları birbirine eşittir.
B) İki meridyen arasındaki uzaklık Ekvator'da 111 km'dir ve bu uzaklık, kutuplara gildikçe azalır.
C) Bir meridyen üzerindeki her yerde yerel saat aynıdır.
D) Ardışık iki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakikadır.
E) Meridyenler, iki kutup noktası arasında doğu ve batı yönünde uzanır.

8. Türkiye'nin en güneyinden geçen paralel dairesi ile aralarında 4440 km mesafe bulunan ve daha kuzeyde yer alan paralel dairesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 76° Kuzey
B) 40° Kuzey
C) 20° Kuzey
D) 0° Ekvator
E) 60° Güney

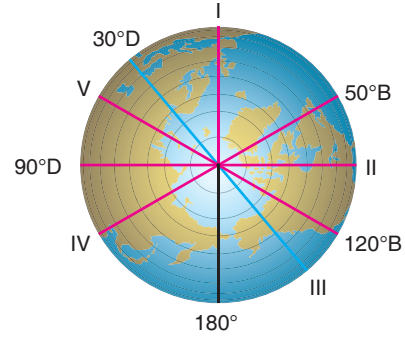
9. Coğrafya öğretmeni Gültekin Bey, "Enlem, bir yerin Ekvator'a açı cinsinden uzaklığıdır. Enlem derece (°), dakika (') ve saniye (") cinsinden ifade edilir. Örneğin Ankara'nın enlemi 39° 56' 10" kuzeydir. Enlem, bir yerin Ekvator'a uzaklığıyla ilgili bütün özelliklerini etkiler." bilgisini vermiş ve öğrencilerinden enlemin etkilerine örnekler vermelerini istemiş, öğrenciler de aşağıdaki örnekleri vermişlerdir.

- Gülay:** Güneş ışınlarının geliş açısı Ekvator'dan kutuplara doğru gittikçe küçülür.
Giray: Denizlerin tuzluluk oranları Ekvator'dan kutuplara doğru gittikçe artar.
Gizem: Ekvator'dan kutuplara doğru gittikçe bitki örtüsü farklı kuşaklar oluşturur.
Gürkan: Ekvator'dan kutuplara doğru gittikçe sıcaklık ortalaması azalır.

Buna göre öğrencilerden hangilerinin verdiği örnek yanlıştır?

- A) Yalnız Gülay
B) Yalnız Giray
C) Gizem ve Gürkan
D) Gülay ve Giray
E) Gülay ve Gürkan

10. Her meridyenin karşısı bir meridyen vardır. Bir meridyen yayını tam çembere tamamlayan karşısındaki meridyen yayına "anti meridyen" denir.

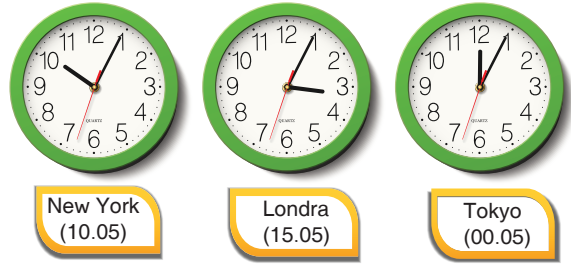

Buna göre küre üzerinde numaralanmış meridyenlerden hangisinin anti meridyeni yanlıştır verilmiştir?

- A) I → 0° meridyeni
B) II → 90° Batı meridyeni
C) III → 150° Batı meridyeni
D) IV → 130° Doğu meridyeni
E) V → 60° Batı meridyeni

YAYIN DENİZİ

11. Aşağıda üç farklı kentin yerel saatleri gösterilmiştir.

Bu merkezlerin yerel saatleriyle ilgili,

- I. Yerel saati en geri olan New York, en ileri olan ise Tokyo'dur.
II. New York ile Tokyo arasında 14 saat fark vardır.
III. Londra ile Tokyo arasında 7 saatlik yerel saat farkı varken Londra ile New York arasında 9 saatlik fark vardır.
IV. New York'ta günler Tokyo'ya göre 1 gün ileridir.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV